

PROF. DR. FRANTIŠEK KOLÁČEK

1973

DÍLO PROF. DR. FRANTIŠKA KOLÁČKA**MIROSLAV BLAŽEK**Geografický ústav ČSAV
Brno, Mendlovo nám. 1, ČSSR**SHRNUTÍ**

FRANTIŠEK KOLÁČEK (nar. 1881), zakladatel moderní moravské geografie, zůstává svým širokým horizontem a svojí pílí příkladem i pro současnost. Mnohostrannost jeho zájmů je dokumentována připojenou bibliografií jeho díla. Tragické úmrtí (Mauthausen 1942) ukončilo předčasně jeho produktivní činnost ke škodě československé geografie.

СОДЕРЖАНИЕ**ДЕЛО ПРОФ. ДР. ФРАНТИШКА КОЛАЧЕКА**

Франтишек Колачек (1881—1942), основоположник современной моравской географии, остается своим широким кругозором и прилежностью примером для настоящего времени. Многосторонние интересы документируются библиографией его работ, которая входит в состав чешского текста. Трагический конец жизни Франтишка Колачека (Маутхаузен, 1942 г.) преждевременно прекратил плодотворную работу — в ущерб чехословацкой географии.

SUMMARY**THE WORK OF PROFESSOR DR. FRANTIŠEK KOLÁČEK**

František Koláček (born in 1881) founder of modern Moravian geography, remains an example even for the present owing to his broad horizon and his diligence. The versatility of his interests is documented by the attached bibliography of his work. A tragic death (Mauthausen 1942) finished prematurely his productive activity to the detriment of Czechoslovak geography.

ZUSAMMENFASSUNG**DAS WERK VON PROF. DR. FR. KOLÁČEK**

FRANTIŠEK KOLÁČEK (geb. 1881), Gründer der modernen mährischen Geographie, bleibt durch seinen weiten Horizont, seine Fleißigkeit, ein Beispiel für die Gegenwart. Die

Vielseitigkeit seiner Interessen ist durch die angeführte Bibliographie seiner Werke dokumentiert. Der tragische Tod (Mauthausen, 1942) hat seiner produktiven Tätigkeit zum Schaden der tschechoslowakischen Geographie ein vorzeitiges Ende gemacht.

Pěstování moderní geografie na Moravě zůstane navždy spojeno s jménem a dílem FRANTIŠKA KOLÁČKA. Těmito slovy končil svůj nekrolog blízký spolupracovník a spolubudovatel čs. geografie univ. prof. Dr. Fr. Vitásek ve Sborníku Československé společnosti zeměpisné, roč. 1945.

Hodnocení díla vzpomínaného Františka Koláčka z pera našeho učitele nám usnadňuje úkol. Na základních rysech tohoto hodnocení není třeba ničeho měnit. Omezím se proto na podtržení skutečností, které charakterizovaly dílo univ. prof. Dr. Koláčka a které je žádoucí si znovu připomenout.

Vzpomínaná stať ve Sborníku roč. 1945 obsahuje Seznam spisů profesora Koláčka s výčtem 99 hlavních prací. Abychom vyzdvihli jednu z charakteristických vlastností zemřelého, doplnili jsme (společně s Věrou Foretovou) tento Seznam recenzemi a krátkými zprávami osobními i dalšími (s vynecháním Zpráv o organizační činnosti v Čs. společnosti zeměpisné) tak, že připojený seznam obsahuje 202 titulů. František Koláček do svého příchodu do Brna a jmenování prvním profesorem geografie (mimořádným) na brněnské univerzitě v roce 1921 měl za sebou již bohatou publikační činnost (42 titulů). Mimořádnou plní a aktivitu, kterou nutno vidět v méně příhodných publikačních možnostech tehdejší doby, není třeba více zdůrazňovat. Během dvacetiletí svého plodného života v Brně, násilně okupací přerušeno, napsal František Koláček přes 150 prací. Vedoucí postava tehdejšího vědeckého života v Československu se neomezovala jen na práce základní, učebnice a mapy. Sledoval velmi živě nové skutečnosti, jeho bystrému postřehu neušly žádné významnější publikace či události, zejména s československou tematikou. Porovnáme-li dílo zemřelého se současným stavem, podtrhujeme tím rys práce, který stále stojí před námi jako vzor k následování. Široký zájem prof. Koláčka odpovídal tehdejším potřebám i zaměření v geografické práci. Dnes běžná úzká specializace přináší jistě své výhody. Zůstává však otázkou, zda bychom přece neměli si vzít příklad aspoň v určité míře z širokého zájmu F. Koláčka.

Prof. Koláček pěstoval fakticky všechny obory geografie. Vyšel z geografie fyzické, habilitoval se v geografii regionální a pro současnou generaci představuje především zástupce tzv. antropogeografie. Jeho podíl na vývoji kartografie pak patří mezi nejtrvalejší. Několikrát pak zasáhl i do historické geografie, resp. dějin geografie. Bylo by falešné hledat převahu v směru působení tohoto všestranného odborníka. Přijmeme-li však jako kritérium počet publikovaných prací, bez ohledu na formálnost tohoto ukazatele, potvrdí nám jistě charakteristické rysy v práci prof. Koláčka. Vedle vzpomínaného širokého zaměření je jím vyváženost zájmů. Málo přes třetinu publikací připadá na hospodářskou a regionální geografii v dnešním pojetí, třetina na geografii fyzickou a pětina na kartografii, včetně tzv. matematického zeměpisu a vlastní tvorby map, především školních. Vyvážeností zájmů představuje prof. Koláček u nás posledního představitele tohoto tradičního pojetí.

I ve své mnohostrannosti procházela tvorba prof. Koláčka určitými proměnami. Do počátku třicátých let převažovala publikační činnost ve fyzické geografii, kde jak již vzpomínal ve svém hodnocení prof. Vitásek, poměrně méně byly zastoupeny práce geomorfologické. Naopak zájem se soustřeďoval k otáz-

kám hydrogeografickým speciálním (problémy odtoku) i obecným (pasáže o vodopisu ČSR ve Vlastivědě) a klimatologickým. Třicátá léta, období nejpłodnější, vykazovalo přesun k problematice antropogeografické. Druhá polovina třicátých let je pak charakterizována významným podílem prací kartografických a také více prací z dějin geografie a historické geografie.

Spolupracovníci prof. Kolářka, prof. B. Horák a prof. Fr. Vitásek byli ve své práci více specializováni. Prof. Říkovský, generačně značně mladší, se pokládal vždy za žáka prof. Kolářka a prof. Horáka a do vývoje hospodářské geografie v Československu zasáhl až později. Bez ohledu na široké zájmy, posunula se tak nutně těžiště významu prací prof. Kolářka do problematiky hospodářsko-geografické a dodejme ihned, i politicko-geografické.

Vzhledem k tomu, že máme k dispozici již vzpomínané hodnocení z roku 1945, pokusím se v několika poznámkách vzpomenout přínosu Františka Kolářka především do československé politické a hospodářské geografie.

V souladu s trendy světové geografie po první světové válce stály v popředí zájmu i u prof. Kolářka otázky sídelní geografie. Právě tyto otázky zasluhují připomenutí. Fr. Kolářek projevil zájem o problematiku venkovských sídel, daleko více však věnoval pozornost městům. Jen tento prostý fakt ukazuje hodnocené dílo v jeho progresivnosti. V roce 1930 byla publikována krátká, ale hutná úvaha o vlivu průmyslu na Ostravsku na místní podnebné poměry. Byť v náznacích, ale přece o několik desetiletí dříve naznačoval prof. Kolářek cestu výzkumu, který dnes chápeme jako problematiku negativního působení lidské činnosti v prostředí. Neméně pozoruhodná a tehdejší zájmy předbíhající byla úvaha o vlivu industrializace na vývoj a zevní ráz měst (1936). Nemáme jiné geografické práce tohoto zaměření a přece jde o fenomén, který patří již delší dobu mezi nejvýznamnější. Snad proto, že nebyla publikována v geografickém tisku, částečně unikla pozornosti rovněž objemem neveliká, ale podnětná práce stejného období. Je to pokus o adaptaci tehdy všeobecně přijímaného Dawisova vývojového cyklu na antropogeografické pozorování. Nejde nám o hodnocení schopnosti adaptovat tvůrčím způsobem postřehy z jednoho vědního oboru do druhého, které patří k výsadě vysoce erudovaných. Necháváme rovněž stranou celou problematiku cykličnosti a jejího uzavření, vlastní geografickým hypotézám Dawisovým. Jde nám o zdůraznění velmi moderního pohledu, který se nám po značném časovém odstupu zdá samozřejmý. Je to pojetí hospodářskogeografického bádání v jeho dynamické formě. Takový přístup byl v třicátých letech opravdu mimořádný. Obdobné hodnocení by zasluhovala orientace prof. Kolářka na problematiku oblastí smíšených, tedy geograficky komplikovaných na rozdíl od tehdy pěstovaného zájmu o oblasti se sice výraznou, ale jednoduchou problematikou (Zeměpisné smíšené oblasti, 1939).

Československá geografie žila v posledních letech problematikou regionalizace. Nutno jen připomenout, že vedle Václava Dědiny a dalších i prof. Kolářek stál u počátků těchto výrazných geografických prací. Nejde jen o publikování jeho návrhů na „Přirodní krajiny na Moravě a ve Slezsku“ (1924), ale i o jeho práci při tvorbě map horopisného členění Československa, organizovaných v Národní radě badatelské, ve které prof. Kolářek byl vedoucím představitel celé geografie.

Prof. Kolářek přímo do odvětvové problematiky hospodářské geografie nezasahoval, snad jen okrajově v problematice dopravně-geografické. I to by mohlo být pro nás poučením, abychom úzce odvětvový přístup v hospodářské geografii nadbytečně nezdůrazňovali.

Snad do rámcového hodnocení osobní vzpomínky nepatří. Nemohu však nevzpomenout, jak prof. Koláček v období nástupu fašismu zdůrazňoval úkoly politické geografie. Sám o tento u nás prakticky nepěstovaný obor projevoval zájem od prvních poválečných let. V seminářích jsme museli projít studiem tehdejšího časopisu *Zeitschrift für Geopolitik*, abychom pochopili, jak nutné je studium politické geografie, aby bylo možno čelit jejímu zneužívání, které právě pro nacismus bylo charakteristické. Vysoké mravní a osobní hodnoty Františka Koláčka jsou vzpomínány na jiném místě. Prof. Koláček byl nejen uvědomělým českým vlastencem, humanistou a antifašistou, ale vždy i pevným vědcem, stranicím objektivní pravdě. A v takovém směru by bylo žádoucí navázat na práce zemřelého a budovat moderní československou politickou geografii. Vedle Viktora Dvorského byl vlastně František Koláček jejím jediným představitelem. I na tomto úseku je tedy naše vzpomínka aktuální a náš dluh zakladateli moderní moravské geografie dosud nevyrovnaný.

Jedním ze zrovna pozitivním znakem naší geografie je poměrně malý podíl prací regionálních. Svým širokým zaměřením byl prof. Koláček přímo předurčen k tomu, aby tento obor pěstoval. Mezi jeho práce, nikoliv snad počtem, ale objemem rozsáhlejší, patří právě práce regionální povahy. Nutno vzpomenout zejména jeho podílu na tvorbě vysokoškolských rukovětí, vydávaných ve formě několikrát opakovaného *Ilustrovaného zeměpisu všech světadílů*, známých jako „*Machátův zeměpis*.“ Jak často jsme se v padesátých letech, kdy byl nedostatek publikací podobného zaměření, vraceli ke vzpomínané edici, při jejíž tvorbě hrál František Koláček významnou úlohu. Škoda jen, že učebnice o Československu příliš utrpěla spěchem, s jakým musela být tehdy vydána. Autor si to jistě plně uvědomoval. Stejně však Koláčkův *Zeměpis Československa (1934)* byl jednou z mála vysokoškolských geografických učebnic, které v předválečném období vyšly.

Rád bych zdůraznil jiný moment v regionálně-geografické tvorbě vzpomínaného. Byl to silný zájem o vlastivědné práce geografické. Fr. Koláček se podílel na několika regionálních monografiích (*Pavlovský kraj, 1932; Šumperský okres, 1932; Prostějovský okres, 1936 a Zeměpisný obraz Vsetínska, 1938*). Inspiroval a vedl další k podobným pracem, mezi kterými zejména studie Františka Říkovského patří mezi nejlepší. Lze litovat, že nedošlo k publikování přednášky o geografii Brna, kterou v rozsahu 2 přednáškových hodin týdně konal Fr. Koláček po celý semestr. Konečně nutno připomenout i organizační úsilí, které jako vedoucí osobnost moravské vlastivědy vykonal. Kdyby se více čerpalo z prací a ideí prof. Koláčka, byly by novější pokusy o zpracování „malých oblastí“ daleko úspěšnější.

Netajíme se tím, že náš hodnotící přístup byl podřízen pohledu připomenout dílo Františka Koláčka v jeho možných aktuálních aspektech. Vzpomínáme-li dnes třicátého výročí jeho tragického odchodu, je takový postup dle mého názoru zcela na místě.

Prof. Koláček byl světlým příkladem zaníceného vědce, pozorného učitele a přítele mladé geografické generace. Byl svým dílem a v této úvaze jen okrajově vzpomínanou rozsáhlou činností organizační postavou hodnou následování. Trvalé paměti zaslouhuje rovněž proto, že právě díky jeho úsilí a úsilí jeho spolupracovníků zaujala moravská geografie významné a čestné místo v rámci československé vědy. Tak moravská geografie má na čem stavět. Možnosti, které nám současnost přináší, toto postavení dále posilují.

V tomto koncepčním zaměření, v aktuálnosti některých novátorských

přístupů, plní a zájmu o vědu, jakož i bohatství a různorodostí odkazu publikovaných prací bylo nutno připomenout dílo prof. Dr. Fr. Kolářka. Čest jeho památce!

LITERATURA

Láznička (1946): Prof. František Koláček, Vlastivědný věstník moravský, čís. 2—3, Brno.

Vitásek (1945): Za prof. Fr. Kolářkem, Fr. Říkovským a doc. B. Hrudičkou, Sborník československé společnosti zeměpisné, str. 33—50, Praha.

SEZNAM PRACÍ FR. KOLÁČKA

- (1907): Pohyb pobřežních čar; Sborník České společnosti zeměpisné (dále ČSSZ), str. 33, 71.
(1907): Názory o nitru zemském; Sborník ČSSZ, str. 285—287.
(1908): Změny středomořské úrovně; Sborník ČSSZ, str. 110.
(1908): Island; Sborník ČSSZ, str. 247.
(1908—09): Studie o českých zemětřeseních; Výroční zpráva první české reálky na Královských Vinohradech, 32 str.
(1911): Matematický zeměpis; V Machátově Ilustr. zeměpise všech dílů světa. Praha, 27—54.
(1911): Střední Evropa; Spolu s Fr. Machátem v III. díle Zeměpisu všech dílů světa, Praha, str. 493—760.
(1911): O švédských zemětřeseních; Sborník ČSSZ, str. 59—60.
(1911): O své cestě po jižním Islandu; Sborník ČSSZ, str. 60.
(1911): Steinmann—Wilckens: Handbuch der regionalen Geologie; — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 142—143.
(1913): Úvod do kartografie čili nauky o mapách; Nákladem zemského ústředního spolku Jednot učitelských. Praha, 156 str., 68 vyobrazení, 2 příl.
(1915): Nejnovější názory o vzniku kontinentů a moří; Sborník ČSSZ, str. 180—184.
(1916): Zemětřesení na Moravě a v rakouském Slezsku; Sborník ČSSZ, str. 156.
(1919): Hospodářský vývoj Japonska za války; Sborník ČSSZ, str. 194—195.
(1919): Petrolej v Peru; Sborník ČSSZ, str. 196.
(1919): Rýže v Indočíně; Sborník ČSSZ, str. 194.
(1919): Zavlažování v střední Chile; Sborník ČSSZ, str. 196.
(1919): Boj s malarií a žlutou zimnicí při průplavu Panamském; Sborník ČSSZ, str. 195.
(1919): Výbuch Kloetu na Javě; Sborník ČSSZ, str. 195.
(1920): Československá zemětřesení; Sborník ČSSZ, str. 46, 114.
(1920): V zajetí Senusiů; Zpracování G. Rohlfsova díla. Země a lidé, sv. 10, Praha, 110, str.
(1920): Řecká zemětřesení v letech 1912—1915; Sborník ČSSZ, str. 75.
(1920): Stáří spráše; Sborník ČSSZ, str. 146.
(1921): Zeměpisný atlas — Recenze Sborník ČSSZ, str. 60.
(1920): Vliv tundrového podnebí na krajinný ráz středního Německa; Sborník ČSSZ, str. 74.
(1920): Úprava hranic Československé republiky; Sborník ČSSZ, str. 137—139.
(1920): Obsazení Dar-Sily francouzským vojskem; Sborník ČSSZ, str. 144—145.
(1920): Jsou Lemurské ostrovy pevninné nebo oceánské? Sborník ČSSZ, str. 75—76.
(1920): S. Nikolau: Učebnice zeměpisu pro 3. tř. středních škol; Recenze Sborník ČSSZ, str. 90—91 str. 90—91.
(1920): S. Nikolau: Učebnice zeměpisu pro 2. tř. středních škol; Recenze Sborník ČSSZ, str. 151.
(1920): S. Nikolau: Učebnice zeměpisu pro 4. tř. středních škol; Recenze Sborník ČSSZ, str. 151.
(1920): S. Nikolau: Československá republika — Recenze, Sborník ČSZ, str. 151.
(1921): Karpatská zemětřesení na půdě republiky Československé; Spisy vydávané přírodovědeckou fakultou Masarykovy university č. 6, Brno, 31 str. (ref. Naše věda 4, 1921) 22, 18)
(1921): Seznam otřesů pozorovaných na půdě republiky Československé; Spisy vydávané přírodovědeckou fakultou Masarykovy university č. 7, Brno, 12 str. (ref. Naše věda, 4, 1921 (22, 18)

- (1921): Fyzikální zeměpis karpatské části Československé republiky; Země a lidé, sv. 14, Praha, 130 str. a mapa.
- (1921): Fyzikální zeměpis jižních Čech; Jihočeská čítanka, str. 11.
- (1921): Oasa Kufra; Sborník ČSSZ, str. 49.
- (1921): K otázce ortogenese; Sborník ČSSZ, str. 111.
- (1921): F. Machát: Malý atlas Československé republiky — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 59—60.
- (1921): V. Dědina: Fyzikální zeměpis Čech a záp. Moravy — Recenze. Lidé a země, sv. 20. Sborník ČSSZ, str. 114.
- (1921): P. Papáček: Průvodce k Nástěnné mapě Československé republiky. Praha 1921 — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 117.
- (1921): Výroční zpráva „Československého vojenského zeměpisného ústavu“ za dobu od 28. října do 31. ledna 1920, Sv. 1, Praha 1921 — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 121.
- (1922): Jak se změnila mapa světa po válce; Za vzděláním, sv. 127, Praha, 94 str., 3 mapy.
- (1922): Zanikající paleodové jeskyně u Vranova nad Dyjí; Sborník ČSSZ, str. 153.
- (1922): Vývoj dopravních cest ve vázském poříčí; Sborník ČSSZ, str. 155.
- (1922): Minimální zeměpisný kabinet; Sborník ČSSZ, str. 222.
- (1922): Velikost, poloha a hranice Československé republiky; Sborník „Politika“ I, 213.
- (1922): Fyzicky zeměpisný přehled Československa; Sborník „Politika“ I. 238—294.
- (1922): Hranice Československé republiky; Revue Parlament, str. 67.
- (1922): W. Vogel: Das neue Europa — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 118—120.
- (1922): P. Papáček: Jak hotoviti mapy plastické — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 120.
- (1922): Vliv Baerova zákona; Sborník ČSSZ, str. 164 — Recenze
- (1922): Nový způsob výroby plastických map; Sborník ČSSZ, str. 165.
- (1922): Údolní přehradní na Moravě a ve Slezsku; Sborník ČSSZ, str. 224.
- (1922): Ing. František Fiala: Jan Kryštof Müller — Praha 1922 — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 240.
- (1923): Nástěnná mapa Čech, Moravy a Slezska; Spolu s Boh. Horákem. Nákladem Ústředního nakladatelství učitelstva čl., Praha
- (1923): Mapa Moravy a Slezska. 1 : 750 000; Ústřední nakladatelství učitelstva čs., Praha
- (1923): Lidská sídla v Pováží; Průdy 1923.
- (1923): Matematický zeměpis; Ilustrovaný zeměpis všech dílů světa. Praha str. 53—110.
- (1923): O japonském zemětřesení dne 1. září 1922; Sborník ČSSZ, str. 200 až 204.
- (1923): Les tremblements de terre en Tchécoslovaquie; Annales de Géographie, Paris, str. 464—467.
- (1923): Hydrologie Jizery; Spisy vydané přírodovědeckou fakultou Masarykovy university č. 31, Brno, 50 str.
- (1923): Polskí atlas kongresowy; Sborník ČSSZ, str. 42—43 — Recenze.
- (1923): F. de Montessus de Ballore; Sborník ČSSZ, str. 163.
- (1923): Zeměpis na střeďoškolské výstavě; Sborník ČSSZ, str. 163—164.
- (1923): F. Vitásek: Demánovská ledová jeskyně; Sborník ČSSZ, str. 183—184 — Recenze.
- (1924): Přírodní krajiny na Moravě a ve Slezsku; Příroda, sv. 17. Brno, 8 str.
- (1924): Ilustrovaný zeměpis všech dílů světa, II. díl, Praha: Vysočina česká str. 272—308, Alpy str. 308—347, Karpaty str. 347—362, Roviny str. 362—365, Podnebí střední Evropy str. 373—385, Rostlinstvo a zvířena str. 385—386, Republika Švýcarská str. 465—472, Knížectví Liechtensteinské str. 472, Republika Rakouská str. 473—482, Republika Československá 483—560, Království Maďarské str. 577 až 581.
- (1924): Ferdinand Stoliczka; Společně s prof. Dr. Jos. Woldřichem. Sborník ČSSZ, str. 105—108.
- (1924): Fusakichi Omori; Sborník ČSSZ, str. 136.
- (1924): Diluviální zalednění himalajské; Sborník ČSSZ, str. 138—139.
- (1924): Ještě o japonském zemětřesení; Sborník ČSSZ, str. 139.
- (1924): M. Adams: Naše Slezsko — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 140.
- (1924): A. Semerád: Úprava souřadnicových soustav pro nové katastrální plány republiky Čsl. — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 290.
- (1928): Poválečná kartografie v Československu; Příroda, sv. 18, Brno, str. 27—30.

- (1925): Zarys stosunków geograficznych, narodowosciowych i wyznaniowych; Czechoslovakia, 32 str.
- (1925): Systém vodních toků na základě odtoku; Spisy vydávané přírodovědeckou fakultou Masarykovy university č. 47, Brno, str. 97, 1 mapa.
- (1925): Oblastní odtoková mapa Moravy; Spisy Vydavatelstva přírodovědecké fakulty Masarykovy university č. 64, Brno, str. 13, a mapa.
- (1925): F. Kautsky: Die Erdbeben des östlichen Teiles der Ostalpen, ihre Beziehungen zur Tektonik und zu den Schwereanomalien — Recenze. Sborník ČSSR, str. 216—217.
- (1926): Evropa po stránce fyzicky zeměpisné; Škola vševedná sv. 5, Praha, str. 145, 18 obr.
- (1926): Zeměpisná mapa Československa. Slovní doprovod k mapě. Sborník ČSSZ str. 50—53.
- (1926): Zum Verhältnis zwischen dem Frühlingsabfluss im März und dem Niederschlagsmaximum im Juni in Böhmen. Meteorologische Zeitschrift, str. 310—313.
- (1926): Jak určujeme mez oblastí suchých a vlhkých; Příroda, sv. 19, Brno, str. 27—30.
- (1926): První český zeměpisný atlas; Sborník ČSSZ, str. 31.
- (1926): Zeměřetná mapa Československa; (slovní doprovod) Résumé Sborník ČSSZ, str. 50—52.
- (1926): Vztah mezi jarním odtokem vodním a letním maximem srážek; Sborník ČSSZ, str. 281
- (1926): Mez aridního a humidního podnebí; Sborník ČSSZ, str. 283.
- (1926): O nynějším stavu Maďarska; Sborník ČSSZ, str. 284.
- (1926): Stopy diluviálního zalednění na Hawai; Sborník ČSSZ, str. 290.
- (1926): K. Weiss. Textilní zeměpis — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 295.
- (1926): Někteří poznámky o Müllerových mapách; Sborník ČSSZ, Praha, str. 16—21.
- (1927): Était l'Ousboi pendant les temps historiques un ancien lit de l'Amou-Darja? Spisy Vyd. přírodovědecké fakulty Masarykovy university, č. 81, Brno, str. 8.,
- (1927): Baltské vlivy na moravské podnebí; Pamiątek II. zjazdu slov. geogr. i etnogr. v Polsce 1927, str. 9.
- (1927): Baltské vlivy na podnebí moravské; Sborník ČSSZ, Praha, str. 200—222.
- (1927): Wie weit dringt der Ostseefrühling vor? Meteorologische Zeitschrift, str. 433 až 434.
- (1927): Nejnovější výzkumy ve Vysoké Asii; Příroda, Brno, str. 324—328.
- (1927): Zpráva o činnosti Odboru čs. spol. zeměpisné v Brně; Sborník ČSSZ, str. 79.
- (1927): Změna hranic na Labradoru; Sborník ČSSZ, str. 129—130.
- (1927): Eduard Brückner; Sborník ČSSZ, str. 181—182;
- (1928): Evropa po stránce antropogeografické a politicky zeměpisné; Škola vševedná, Sb. 15, str. 224, Praha.
- (1928): J. V. Daneš jako antropogeograf; Sborník ČSSZ Praha, str. 181—183.
- (1928): Das Vordringen des Ostseefrühlings nach Mähren und tschechosl. Schlesien; Meteorologisches Zeitschrift, Brauneweig, str. 485—486.
- (1928): Dr. Fritz Machatschek: Landeskunde der Sudeten — und Westkarpatenländer, Stuttgart 1927; Sborník ČSSZ, str. 283—284. — Recenze.
- (1929): Vodopis Československa; Československá vlastivěda I, Praha, str. 162—171, str. 163—173.
- (1929): Prof. Dominik Čipera; Sborník ČSSZ, str. 61—62.
- (1930): Púdorysy moravských měst; Spisy odboru ČSSZ v Brně, řada B, č. 1, Brno, 37 str.
- (1930): O vypuštěných rybnících jihomoravských; Sborník ČSSZ, str. 158—164.
- (1930): Projevuje se vliv průmyslové oblasti ostravsko-karvinské v místních poměrech podnebných? Sborník přírodovědné společnosti v Mor. Ostravě, 25—30.
- (1930): Městské púdorysy v Československu se zvláštním zřetelem k Moravě; Zbor. radova na II. kongresu slov. geografa a ethnografa u Jugoslavii 1930, str. 181—192.
- (1930): Púdorysy měst v Československu, zvláště na Moravě; C. R. du III Congrès des Géographes et Ethnogr. slaves en Yougoslavie 1930, str. 346—349.
- (1930): S. Passarge: Stadtländschaften der Erde — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 57.
- (1930): Zpráva o činnosti Tatranské komise pro Odbor Čs. společnosti zeměpisné v Brně; Sborník ČSSZ, str. 187—188.
- (1930): F. A. Soukup: Česká menšina v Rakousku — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 207.

- (1930): J. Auerhan: Československá větev v Jugoslavii; Sborník ČSSZ, str. 283. — Recenze.
- (1931): Mapa ve škole národní; Státní nakladatelství, Praha, str. 20.
- (1931): Abnormální srážková a odtoková léta 1925 a 1928 v Československu; Sborník ČSSZ, str. 65—70, 129—135.
- (1931): Les hyetopleions et les hyetoantipleions; Práce Moravské přírodovědné společnosti, str. 8.
- (1931): Krajané v cizině a jejich styky s domovem; Sborník ČSSZ, str. 42.
- (1931): Československé pojmové názvosloví zeměpisné; Sborník ČSSZ, str. 175.
- (1931): Hyetopleitony a hyetoantipleitony; Sborník ČSSZ, str. 232—233.
- (1932): Mapa země Moravskoslezské, 1 : 200 000; Ústřední nakladatelství učitelstva, Praha.
- (1932): Pavlovský kraj; Spisy přírodovědné fakulty Masarykovy university, Brno str. 61.
- (1932): Vliv tlaku sousedů na státní území; Sborník ČSSZ, str. 220—223.
- (1932): Šumperský okres; Geologicko-morfologický obraz. Moravská vlastivěda. Brno.
- (1932): Směrnice pro vydávání vlastivědných map; Knihovna Společnosti musea v Brně, sv. 3, 24 str.
- (1932): Příprava mapy tišnovského okresu. 1 : 25 000, Brno.
- (1932): Podrobná nástěnná mapa země Moravskoslezské 1 : 200 000. S štkpt. Fr. Leixnerem a pplk. M. Semínkem. Ústřední nakladatelství a knihkupectví učitelstva československého, Praha.
- (1932/33): Fotogrametrická zaměření na Moravě; Sborník ČSSZ, str. 232, str. 65.
- (1932): Houdek Fr.: Vznik hranic Slovenska; — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 246.
- (1932): Dr. Al. Gregor: Klima St. Smokovce. — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 118.
- (1933): Moravské Okrouhlice; Spisy odboru Československé společnosti zeměpisné v Brně, řada B, č. 14, 15 str.
- (1933): Čeští předchůdci bádání geomorfologického; Naše věda 14, 69.
- (1933): Autarkie a monokultura; Sborník ČSSZ, str. 64.
- (1933): Vl. J. Noyák: Kolísání podnebí v dobách historických a geologických. — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 72.
- (1933): Jiří Král: Přírodní oblasti západní části Československé republiky. Sborník ČSSZ, str. 73 — Recenze.
- (1933): Jan Auerhan: Hustota a vzrůst obyvatelstva na moravském Slovensku. — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 76.
- (1933): K. Ježova: Die Bevölkerung und Wirtschaftsverhältnisse im Westlichen Polen — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 150—151.
- (1933): Dr. Kaz. Ježova: Politische Propaganda in der deutschen Geographie. — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 151.
- (1933): O. Oliva: Současné Polsko. — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 152.
- (1934): L'influence de l'activité humaine sur le climat de la Moravie et de la Silésie; Zbiór prac poświęconych Eugeniu Romerowi, Lwów 365—376.
- (1934): Zeměpis Československa; Vysokoškolské rukověti, Řada sp. přír. sv. 1, 283 str. s devítibar. příl. mapy ČSR a 15 mapkami. Melantrich, Praha.
- (1934): Údolní typy v zemi Moravskoslezské; Sborník ČSSZ, str. 49—54.
- (1934): Zdeněk Lepař; Sborník ČSSZ, str. 78—79.
- (1934): Kořistkova mapa brněnského okolí z r. 1855; Sborník ČSSZ, str. 81.
- (1934): Ant. Jílek; Sborník ČSSZ, str. 117.
- (1935): Der Einfluss der menschlichen Tätigkeit auf die klimatischen Verhältnisse in Mähren und tschech. Schlesien; Meteorologische Zeitschrift, str. 114—115.
- (1935): Zur Frage des Ostseefrühlings; Meteorologisches Zeitschrift, str. 231—232.
- (1935): Fyzický zeměpis a legenda o potopě; Věda a život I, str. 64—67.
- (1935): K otázce baltského jara; Spisy přírodovědné fakulty Masarykovy university v Brně, 25 str.
- (1935): O městských půdorysech; Věda a život I, str. 213—220.
- (1935): Matematický zeměpis; Ilustrovaný zeměpis všech dílů světa, 3. vyd. Praha, str. 51—109.
- (1935): Vývojový cyklus v zeměpisě člověka; Naše věda, č. 8—9, 5 str.
- (1935): C. Vallaux: Géographie générale des mers — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 41—42.
- (1935): B. Hrudíčka: Hyetoizogradienty Evropy — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 43.
- (1935): P. K. Kozlov; Sborník ČSSZ, str. 73.

- (1935): Ředitel dr. F. Machát; Sborník ČSSZ, str. 73.
- (1935): Odtoky československých řek v suchém roku 1934; Sborník ČSSZ, str. 113—114.
- (1935): Kl. Urban a Fr. Zpěvák: československá republika (učebnice zeměpisu) — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 123.
- (1935): J. Pohl: Typy vesnických sídel v Čechách. — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 124—125.
- (1936): Remarque pour l'étude des tremblements de terre en Tchécoslovaquie. Spisy přírodovědné fakulty Masarykovy university, č. 228, Brno, str. 5 a mapa.
- (1936): Atlas republiky Československé; Naše věda, str. 25 — Recenze.
- (1936): Zápas o Habeš; Věda a život II, str. 32—37 s mapou.
- (1936): Vliv novodobé industrialisace na půdorys a zevní vzhled měst; Sborník ČSSZ, str. 58—63.
- (1936): Prostějovský okres; Zeměpisný obraz. Moravská vlastivěda, 12 str.
- (1936): Sto let od narození Fr. J. Studničky; Sborník ČSSZ, str. 91—93.
- (1936): Dějiny mapy; Věda a život II, str. 161—170.
- (1936): Ilustrovaný zeměpis všech dílů světa, díl II., 3. vydání, Praha Alpy str. 348—379, Karpaty, str. 379—387, Podnebí a počasí střední Evropy str. 396—406, Republika Švýcarská 480—488, Knížectví Leichtensteinské 488, Spolkový stát Rakouský str. 488—499, Království Maďarské str. 499—351.
- (1936): Učebnice zeměpisu pro vyšší třídy středních škol; s K. Urbanem a P. Zpěvákem, 44 obr., 226 str., Praha, Československá grafická Unie.
- (1937): Matematický zeměpis; v Urban-Zpěvákově učebnici pro vyšší třídy středních škol, Praha.
- (1937): Jos. Pekař; Sborník ČSSZ, str. 17.
- (1937): Charvátská kolonisace na Moravě; Sborník ČSSZ, str. 151.
- (1937): Dr. Václav Hlaváč: Tepelné poměry hl. města Prahy — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 163.
- (1938): Příprava plastické mapy tišnovského okresu. 1 : 25 000.
- (1938): Die älteste Karte von Mähren; Mitteilungen geographischer Gesellschaft in Wien, Bd. 81, str. 19—21.
- (1938): Nové Česko-slovensko; Sborník ČSSZ, str. 89—95.
- (1938): O nejstarší mapě Moravy; Sborník IV. sjezdu čs. geografů v Olomouci 1937. Brno, str. 10—13.
- (1938): O užívání úpatnic; Sborník IV. sjezdu čs. geografů v Olomouci 1937. Brno, str. 22—24.
- (1938): Zeměpisný obraz Vsetínska; „Okres Vsetínský“, 12 str.
- (1938): Nejstarší mapa Moravy; Časopis Zemského musea v Brně, roč. 30, Brno, 33 str. a mapa.
- (1938): Ilustrovaný zeměpis Československé republiky (2) s. J. Hromádkou, F. Matejkou, a F. Štúlou, 285 obrázků, 13 barev. příloh a mapa čsl. republiky, Praha.
- (1938): Ilustrovaný zeměpis všech dílů světa, díl III. Praha, 3. vyd. Úvod (k Českosl. republice) str. 3—18, Podnebí a počasí 41—46, Čechy 46—148, země Moravsko-slezská 148—225, obyvatelstvo 348—366,
- (1938): Les plus anciennes cartes géographiques de la Moravie et leurs bases mathématiques et géographiques; Comptes Rendus du Congr. Intern. de Géographie. Amsterdam, Tome II, 33—36.
- (1938): Ludw. Walter: Bevölkerung und Wirtschaft Schlesiens innerhalb der Tschechoslowakischen Republik; Sborník ČSSZ, str. 39 — Recenze.
- (1938): B. Horák: Šemberova mapa Moravy a Slezska — Recenze. Sborník ČSSZ, str. 88.
- (1938): Prof. dr. ing. A. Semerád šedesátníkem; Sborník ČSSZ, str. 115.
- (1938): Mezinárodní kongres geografický v Amsterdamu; Sborník ČSSZ, str. 150—151.
- (1938): Zajímavá ediční metoda; Sborník ČSSZ, str. 166.
- (1938): Posouvání klimatických pásů od konce doby ledové; Sborník ČSSZ, str. 23—25.
- (1939): Dva plány Prahy z let 1741 a 1742; (ze sbírek map v rajhradském klášteře).
- (1938): Počasí jako činitel geografický; Spisy odboru Československé společnosti zeměpisné v Brně, řada C, 44 str. a 22 map.
- (1939): Atlantis; Věda a život. str. 5—10.
- (1939): Zeměpisné smíšené oblasti; Spisy Odboru Československé společnosti zeměpisné v Brně, 24 str.
- (1939): Dr. Jar. Korčák: Geopolitické základy Československa — Recenze Sborník ČSSZ, str. 30.

- (1939): O brněnském podnebí; Sborník ČSSZ, str. 109.
- (1939): O islandských ledovech; Sborník ČSSZ, str. 110.
- (1940): O proměnlivosti počasí v Čechách a na Moravě; Věda a život, str. 174—179 s mapkou a 2 diagr.
- (1940): Roční chod proměnlivosti počasí v Evropě; Práce Moravské přírodovědecké společnosti, sv. 12, Brno, 4 str. a 4 str. grafů.
- (1940/41): Prof. Phdr. Bohuslav Horák šedesátník; Sborník ČSSZ, str. 1.
- (1940/41): Vlad. Petr Köppen; Sborník ČSSZ, str. 6.
- (1940/41): Karel Peuckner; Sborník ČSSZ, str. 17.
- (1940/41): O pohybu pólů; Sborník ČSSZ, str. 18.
- (1940/41): Hlavní klimatické předěly v Evropě a v přilehlých částech Asie; Sborník ČSSZ, str. 37—40.
- (1940/41): Vývoj relativního říčního odtoku; Sborník ČSSZ, str. 98.